

KATHERINE CENTEROVÁ

AKO ODÍŠŤ

KEĎ SA VÁM ZRÚTI ŽIVOT,
DOKÁŽETE ZAČAŤ ODZNOVA?

IKAR

KATHERINE CENTEROVÁ

AKO ODÍŠŤ

Preložila Miriam Ghaniová

IKAR

Katherine Center
HOW TO WALK AWAY

Copyright © 2018 by Katherine Center
Published by arrangement with St. Martin's Press
All rights reserved
Translation © 2019 by Miriam Ghaniová
Cover design © 2019 by Kateřina Stárková
Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-6619-3

*Túto knihu venujem svojej mame
Deborah Deteringovej,
ktorá je moja osobná superhrdinka.*

*Kniha je aj spomienkou na jej brata a priateľa,
môjho uja Hermana Deteringa.
Vždy nám budeš chýbať, Bubsie.*

Tento príbeh je vymyslený. Všetky postavy, dej a udalosti
v tomto románe sú produktom autorkinej fantázie alebo fikcia.

POĎAKOVANIE

Môj príbeh si vyžiadal veľa skúmania, preto som vďačná všetkým ľuďom, ktorí mi pomohli dostať sa k tomu, čo som potrebovala. Ďakujem priateľom za pomoc pri kontaktoch s odborníkmi, čo odpovedali na moje nespočetné otázky: Vicky a Tony Estreraovcom, Jennifer Hamiltonovej, Eve Lapinovej, Markovi Poagovi a J. J. Spedalovi.

Veľkú vďaku si zaslúžia aj všetci zdravotnícki profesionáli, ktorí si našli čas a pomohli mi s Margaretinou liečbou. Doktor Darrell Hanson sa so mnou stretol pri káve a priblížil mi všetky zranenia, ktoré Margaret mala, do detailu mi vysvetlil operácie aj zotavovanie, zoznámil ma so slovom *iliopsoas*. Doktor Forest Roth mi objasnil liečbu popálenín a poškodenia kože. Doktor Robert Manning, PT, mi milo venoval dopoludnie, aby mi ukázal prácu na jednotke intenzívnej starostlivosti a rehabilitačné zariadenie v nemocnici Houston Methodist. Ross LaBove a ostatní chlapi v Project Walks v Houstone mi dovolili stráviť s nimi deň a dozvedieť sa všetko o kreatívnych a inšpirujúcich spôsoboch pomoci ľuďom, ktorí ju potrebujú.

Moje poďakovanie patrí aj Jeffovi Scottovi a Wesleymu Branchovi, ktorí boli takí dobrí a porozprávali mi príbehy o poraneniach miechy. Ozrejmili mi aj realitu života po takomto zranení. Okrem toho som rada, že som našla dva prí-

klady príbehov o živote s poranením miechy: knihu Marka Halla *Na druhej strane pekla* (*Across the Street from Hell*) a knihu Pamelý Henlinovej *Chod', ale nebež* (*Walk, Don't Run*). Pomohla mi aj nadácia Christophera a Dany Reevesovcov.

Srdečne ďakujem aj Mollie Gordonovej, ktorá ma zoznámila so svojím otcom Alanom Gordonom. Láskavo ma posadil do svojej Cessny a previezol do Galvestonu a späť, dokonca mi dovolil chvíľu pilotovať lietadlo. Na zemi mi ukázal najbezpečnejší spôsob, ako s tým lietadlom dosadnúť. Ďakujem aj Johnovi Marinovi, ktorý sa so mnou stretol pri káve a porozprával mi svoj hrôzostrašný, a pritom trochu smiešny príbeh, ako prežil haváriu lietadla.

Poďakovanie si zaslúži aj môj priateľ Sam Nichols za večer strávený v Cherry Blossom v newyorskom Fishkille. Tam sa takmer zadusil, keď zjedol celú misku wasabi na jeden hlt.

Inšpirovali ma aj sila a zápal priateľky mojej mamy Jan Myersovej. Spolu s manželom po strate mladšieho syna, ktorý ochorel na rakovinu, založili letný tábor pre deti so zdravotnými problémami. Tábor Nádej v tomto románe – ktorý pomáha vniesť trochu radosti do života ľuďom, čo majú zdravotné problémy – vznikol práve na základe inšpirácie táborom Johna Marca.

Okrem toho sa chcem poďakovať priateľom, ktorí ma podporovali, rozprávali sa so mnou o knihách a snažili sa mi pomôcť pri písaní, prípadne mi poradili, čo treba ešte zlepšiť: Renému Brownovi a Stevovi Alleymu, Chrisovi a Connie Segerovcom, Jenny Lawsonovej, Sheryl Rappovej, Vicky Wightovej, Fayeí Robesonovej, Andrewovi a Katherine Weberovcom, Brynovi Larsenovi, Marii Zerrovej, Tracy Pesikoffovej a Dalovi Andrewasovi. Poďakovanie si zaslúži aj moja veselá rodina, ktorú vždy zaujímalo, čo robím: Bill Pannill a Molly Hammondová, Shelley a Matt Steinovci (a Yazzie), Lizzie a Scott Fletcherovci a Al a Ingrid Centerovci.

Podakovanie dlhujem aj svojej úžasnej mame Deborah Deteringovej a svojmu manželovi Gordonovi Centerovi, rockovej hviezde, ktorí vždy boli ochotní a nesebeckí, len aby som ja mohla písať. (Špeciálne podakovanie patrí Gordonovi za to, že tak krásne zmrzačil francúzsky jazyk a inšpiroval ma frázou *my hams exploded*.) Vždy je veľmi láskavý a podarený.

Ďakujem všetkým v St. Martin's Press, ktorí podporovali túto knihu a úžasne sa s nimi pracovalo: Rachel Diebelovej, Lise Senzovej, Jessice Preegovej, Erice Martiranovej, Brantovi Janewayovi, Jordanovi Hanleymu, Olge Grlicovej, Elizabeth Catalanovej, Devanovi Normanovi a Janne Dokosovej.

A naposledy, ale nie v poslednom rade si moje srdečné podakovanie zaslúži moja agentka Helen Breitwieserová, ktorá ma podporuje už takmer desať rokov. Vďaka patrí aj mojej brilantnej editorke Jen Enderlingovej, ktorej sa asi nedokážem nikdy dostatočne poďakovať. Obom vám ďakujem z celého srdca.

Máš iba jeden život a len ten ide vpred.

WESLEY BRANCH

Je veľa spôsobov šťastného konca.

EVA LAPINOVÁ

PRVÁ KAPITOLA

Najväčšia irónia toho večera spočívala v tom, že som sa odjakživa bála lietať.

Vždy. Odkedy som bola natoľko veľká, že som dokázala o tom premýšľať.

Lietanie mi pripadalo divné. Dokonca aj trochu arogantné. Prečo sa hrabať nahor, keď sa nás gravitácia snaží držať dolu?

Ešte v škole vzali rodičia moju staršiu sestru Kitty a mňa jeden rok na Havaj. Bála som sa toho letu, už keď nám to povedali, až kým sme neboli naspäť doma. Veta „letieť na Havaj“ sa mi v hlave zmenila na fikciu „utopiť sa v oceáne“. Týždeň pred cestou som si uvedomila, že plánujem stratégie prežitia. Raz večer, keď zhasli všetky svetlá, som sa odšuchtala do Kittinej izby a vliezla k nej do posteľe.

Bola som v prvom ročníku a ona v druhom, čo jej dodávalo autoritu.

„Aká je pravdepodobnosť?“ opýtala som sa jej.

Tvár mala napoly zaborenú vo vankúši. „Pravdepodobnosť čoho?“

„Pádu lietadla.“

Otvorila jedno oko. „Do čoho?“

„Do mora. Cestou na Havaj.“

Pozrela mi do očí. „To sa nestane.“

„Mám nepríjemný pocit,“ povedala som.

„Prinesieš smolu aj nám.“

„Vážne. Potrebujem nejakú stratégiu prežitia.“

Načiahla sa a pohladkala ma po ruke. „Taká nie je.“

„Musí byť.“

„Nie,“ pokrútila hlavou. „Lebo ak nespadne, nepotrebujeme nijakú stratégiu. A keby sme spadli...“ odmlčala sa a zamyslela.

„Nepotrebujeme ju?“

Prikývla. „Budeme mŕtvi.“ Potom luskla prstami.

„Hovoríš to tak ľahko.“

„Smrť je ľahká. Umieranie nie je také ťažké.“

„Máš pravdu.“

Sestra zatvorila oči. „Preto som najmúdrejšia v tejto rodine.“

„Myslela som si, že som to ja,“ štuchla som ju.

Prevrátila sa. „Ty si tá najkrajšia.“

Nemožné, ale tú cestu sme prežili.

Neuveriteľné, ale prežila som potom ešte niekoľko letov, nikdy sme nespadli a najhoršie som zažila len turbulencie. Čítala som štatistiky, že lietanie je najbezpečnejší spôsob dopravy – od áut cez vlaky až po gondoly. Raz som dokonca strávila noc v kancelárii pri letisku a sledovala som lietadlá, ktoré dvadsaťtyri hodín bez problémov vzlietali a pristávali. Takže svoj strach som mala už dávno potlačiť.

Nikdy som sa však nezbavila pocitu, že lietanie a pád spolu súvisia.

O niekoľko rokov som chodila – vážne chodila – s chlapcom, ktorý mal čoskoro získať licenciu pilota. Randili sme spolu tak vážne, že v tú sobotu, keď sme šli oslavovať jeho blížiaci sa nástup do vysneného zamestnania, nemohla som sa zbaviť pocitu, že ma zároveň chce požiadať o ruku. Malo to prísť každú sekundu.

Preto som si obliekla čierne letné šaty bez ramienok.

Keby som sa nad tým lepšie zamyslela, možno by som prišla na to, že môj chlapec, úžasný a šarmantný Charles Philip Dunbar, je pre mňa síce na sto percent dokonalý v každom možnom smere, no na druhej strane je blázon do lietania. O lietaní nikdy nepremýšľal dvakrát, ani o ničom hrôzostrašnom, napríklad o potápaní či bungee jumpingu. Veril zákonom vesmíru aj princípom fyziky a právu ľudstva podmaniť si tieto princípy.

Ja som vždy mala podozrenie, že chaos je silnejší ako poriadok. V súboji človeka proti prírode by som zakaždým stála na prírodu.

„Nikdy si nedávala pozor na hodinách fyziky,“ poznamenal Chip, ako keby som bola jednoducho zle informovaná.

Bola to pravda, ale to na veci nič nezmenilo.

Chip sa domnieval, že ak si zvyknem lietať, zbavím sa strachu. Myslel si, že ma presvedčí a inšpiruje, že nebudem mať na výber, len si lietanie užívať, obľúbiť a upokojiť sa.

V tom sme sa nezhodli.

„Nikdy s tebou nepoletím,“ oznámila som mu pred jeho prvou lekciou.

„To hovoríš teraz, ale jedného dňa ma budeš prosiť, aby som ťa vzal nahor.“

Pokrútila som hlavou, že nie. „Nie som žobráčka.“

„Zatiaľ.“

Teraz bol k tomu už blízko. Lietal sám po celej krajine. Počas tréningov nalietal viac ako dvojnásobný počet potrebných hodín. A čo zostávalo? Kontrolný let, na ktorý s ním mal ísť hlavný pilot, a dostať ho tam hore do nejakej stresujúcej situácie.

„Nehovor mi, do akej,“ povedala som mu.

Aj tak mi to však prezradil.

„Hlavný pilot sám dobrovoľne prestane pilotovať lietadlo a ja to musím zvládnuť,“ pokračoval hrdo.

„Alebo musím pristáť na kratšej dráhe, kde nie je dost miesta. A, samozrejme, nechýba nočný let.“

Kontrolný let sa mal uskutočniť nasledujúci týždeň. Bude to v poriadku, vedela som to. Chip bol človek, ktorý bol pokojnejší, keď sa niečo blížilo, nie nervóznejší. Bude z neho dokonalý pilot. A bude šťastný. Bude mať to, po čom vždy túžil.

Najprv by sme sa však mali zasnúbiť – teda aspoň som dúfala. Možno už dnes večer. Na Valentína.

Neviem, ako som na to prišla. Cítila som to celý deň, ako keď viete, že bude pršať. Nasadla som k nemu do jeho džípu, mala som absolútnu istotu.

Chipa som poznala už dlho. Chodili sme spolu tri roky. Ovládala som každý výraz jeho tváre a každý záhyb jeho tela. Vedela som, kedy sa nasilu smeje, aj kedy klame. V sekunde som tušila, ktorý človek sa mu pozdáva a ktorý nie. A určite som zistila, keď niečo skrýval, najmä niečo také, z čoho mal radosť. Hoci to rande bolo ako všetky ostatné, bola som si istá, že sa na ňom stane čosi významné.

Myslela som si, že nás vieze do talianskej reštaurácie s matným osvetlením, kde sme boli na prvom rande. Namiesto toho zamieril do centra mesta a odtiaľ na diaľnicu.

Tam pridal. Prešla som si rukami po vlasoch. „Kam ide-me?“ zvolala som do hukotu.

„Prekvapenie!“ zakričal naspäť.

Zovrelo mi žalúdok. Zasa som Chipa odhadla. V tom bol náš problém. Veľmi dobre som ho dokázala prečítať. V tej chvíli som vedela, že ma neberie na večeru. Viezol ma na letisko.

O dvadsať minút sme nechali mesto Austin za sebou. Zabrzdil pri hangári v súkromnej časti letiska. Uprostred ničoho.

Poobzerala som sa. „To nemyslíš vážne.“

Sklonil sa ku mne. „Si prekvapená?“

„Áno aj nie.“

„Len sa pretvaruj. Aspoň raz. Rád ťa prekvapujem.“

„Dobre, som v šoku. V nemom úžase.“

„Nemusíš to preháňať.“

Obišiel auto, chytil ma za ruku a potiahol za sebou. Obišli sme ten nepriateľský hangár a zašli na opačnú stranu.

Nasledovala som ho v stave kognitívnej nezhody – presne som vedela, čo robí, a pritom som si nahovárala, že to určite nemôže byť pravda. „Chceš ma tam prepašovať?“ šepala som.

„Je to v poriadku. Môj priateľ Dylan to urobil so svojou babou minulý týždeň.“

Vytrhla som si ruku. „Chip, ja to nedokážem!“

„Určite to zvládneš.“

„Nie je to protizákonné?“

„Len ti ukážem svoje lietadlo.“

„Nie je to tvoje lietadlo.“

„Takmer je.“

Nemala som vôbec záujem vidieť jeho lietadlo. Nijaký. Zaujímali ma víno a chuťovky a sviečky. Aj ja som už takmer mala prácu svojich snov! Chcela som oslavovať. Bola som v dobrej nálade, nie v zlej. „Nemôžeme ísť jednoducho na večeru?“

Poobzeral sa, potom sa pozrel na mňa. „Na večeru môže ísť každý.“

„Ja som spokojná, že som ako každý.“

„Ja nie.“

Pokrčil ledabolo plecami a ťahal ma ďalej po chodníku. Zastal pred malou bielou Cessnou. Vyzerala ako lietadlo, ktoré vidno v kreslených filmoch – krídla vysoko, trup nízko a vpredu malá vrtuľa. Veľmi vlastenecky. Červené, biele a modré pásy.

„Pekná,“ prikývla som, akoby som chcela povedať *To stačilo*.

Chip ma chytil za plecía a obrátil ku kabíne.

Ustúpila som dozadu. „Čo robíš?“

„Ideme sa previezť.“

„Bojím sa lietať, spomínaš si?“

„Je načas prekonať to.“

„Budem vracat'. Mám chorobu z pohybu.“

„So mnou ju nebudeš mať.“

„Nejde o teba. Ide o lietanie.“

„Potrebuješ len toho správneho pilota.“

Pokrútila som hlavou – napoly neveriacky, napoly odmietavo. „Veď ešte nemáš certifikát.“

„Ale už viem, čo treba. Zvládol som doteraz všetko.“

„Okrem záverečnej skúšky.“

„Na tej sa len predvádza to, čo som sa už naučil.“

„Chip, to nemyslíš vážne.“

„Myslím, Margaret, a poletíme, skôr ako nás tu prichytia.“

Cítila som, že ma do toho takmer fyzicky núti, ako silný vietor, ktorému musíte čeliť. Chcel to. Žiadal, aby som to urobila a dokázala, že mu verím. Nebol to práve test ani skúška, ale aj tak to predstavovalo niečo, v čom som mohla zlyhať.

A ja som nebola človek, ktorý zlyháva.

Bola som jednotka.

Uvedomila som si, že je to veľká chvíľa. Spomenula som si na rôzne metafory o odvahe, viere a dobrodružstve, akoby mali odhaliť niečo dôležité o tom, kto som v tomto okamihu a ako prežijem zvyšok života. Keby som teraz povedala, že nepoletím, akoby som odmietala každú možnosť v budúcnosti. Chcela som dovoliť bezvýznamnému riziku (podľa štatistik) podkopať pocit odvahy? Je toto výzva, ktorú môžem podstúpiť? Budem vyzerat' ako slaboška, ak sa budem báť?

Nie som si istá, či som vôbec mala na výber. Chip bol Chip. Bol môj dokonalý chlap, myslela som si to odvtedy, ako sa jeho rodičia presťahovali vedľa mojich, ešte keď sme obaja

chodili na vysokú. Naše matky sa spriatelili, popíjali víno v patiu a klebetili, ale vídala som ich len cez prázdniny. V lete otec nútil Chipa kosiť trávnik, ja som stála v našom okne a sledovala ho. Raz mi mama povedala, aby som mu odniesla fľašu vody. Vypil ju na jeden dúšok. Stále si to pamätám ako v spomalenom filme.

Skutočne som ho spoznala, až keď sme sa náhodou stretli na obchodnej škole. Bola som líderkou našej študijnej skupiny a on do nej patril, čo bolo fajn.

Tak sme sa do seba zaľúbili.

Vydala by som sa zaňho hneď v prvý večer, čo sme sa bozkávali, keby ma požiadal o ruku. Taký bol. Vysoký, vyholený, svetlovlasý, typický Američan, sebaistý s vysokými cieľmi. Božský. Ľudia vždy urobili, čo od nich chcel. Bola som šťastná, že s ním môžem byť, často som na papier čmárala meno Margaret Dunbarová. Dokonca som si raz vygúglila, aké plemeno psa by sme mali v budúcnosti vlastniť. A jeden večer, keď som nakupovala čosi iné, klikla som náhodou na obchod s potrebami do domu. Pozrela som sa, koľko stojí latkový plot. Len tak, aby som vedela, aký je drahý.

Teraz sme obaja skončili školu s titulmi a vrhali sme sa do novej práce. Chip ako finančný analytik v investičnej banke, ja ako obchodná manažérka ropnej spoločnosti s názvom Simtex Petroleum. Jeho práca bola fajn, našiel mu ju priateľ jeho otca, ale moja bola ešte lepšia a myslím si, že ho to tešilo a bol kvôli mne šťastný.

V skutočnosti som na svoju novú prácu ani nemala poriadnu kvalifikáciu. Vyžadovala si päť rokov praxe v oblasti, pokročilé zvládanie uzatvárania komerčných zmlúv a medzinárodné skúsenosti. Nič z toho som nemala, ale jeden z mojich učiteľov v škole mi urobil láskavosť a napísal mi úžasné odporúčanie, v ktorom ma nazval energickou ženou, ktorá myslí dopredu a dokáže riešiť problémy, vie výborne

komunikovať, je tímová pracovníčka a dokonale sa vyzná vo financiách.

Zasmiala som sa, keď mi ukázal to odporúčanie. „Nie je to celkom pravda.“

„Ľudia často dostávajú prácu, na ktorú nemajú odbornosť.“

Pozrela som sa ešte raz na požiadavky. „Chcú niekoho, kto sa dobré vyzná v logistike a premýšľa strategicky.“

„To dokážete.“

„Nie som si istá.“

„Teraz premýšľate ako dievča.“

„Som dievča.“

„To musíme vylicitovať.“

Ostro som naňho pozrela.

„Keď pôjdete na pohovor, správajte sa ako muž.“

Zatvorila som oči. „Mám sa pretvarovať, že som muž?“

„Nekompromisný muž,“ spresnil. „Človek, ktorý je nielen kvalifikovaný, ale viac ako kvalifikovaný.“

Pokrútila som hlavou.

„Je dôležité, aby ste sa tvárili presvedčivo a odborne.“

„Ak to hovoríte vy,“ prehodila som, no ani sekundu som tomu neverila. Šla som na pohovor s očakávaním, že ma vysmejú. Poslúchla som však jeho rady. Pretvarovala som sa, že som muž, ak už pre nič iné, tak aby som dokázala, že sa mýlil.

Tú prácu mi ponúkli. Jeden človek z personálneho oddelenia ma previedol po hale, dotkol sa mi pleca a šepol: „Ešte to nie je oficiálne, ale to miesto máte.“

Nástupný plat som mala o päťdesiat babiek vyšší ako Chip, ale mama mi povedala, aby som mu to nehovorila. Dôležité bolo, že začíname svoj život. A všetko do seba zapadne.

Teraz sme zrazu boli na letisku a ja som tam akosi nepasovala.